

Post mortem Agrippæ: Claudius Cæsar Cuspium Fadum mittit præfectum in Iudæam: cui et iniūgitur ultio exercenda in Cæsarienses: & Sebastenos p defuncti Agrippæ cōtumeliis. CAP. IX.

Vnc Claudius audiēs Agrippam fuisse defunctum: & Sebastenos atq; Cæsariēses e mortuo cōtumelias intulisse: graui dolore perculsus est: eratq; præparatus ut eius filiū Agrippam in illius regnum dirigeret successorem: uolens etiam iusiurandum quod cum illo habuerat confirmare. Et conuocatis amicis indicauit: quod deliberaret super commendo suo fidei puero: interrogans quid & ipsis uideretur: utrum cogitata de hoc manere: uel non dicerent: qui perspecto Cæsaris aīo prudentius aliqd consiliati sunt: collaudantes quidem benignitatis eius propositum: uoluntate autē eius incautam esse dicētes: ut puero: qui nec infantiles annos excesserat: magnitudinem tanti regni cōmitteret: cui esset impossibile tanta gubernacula detinere. Cūq; uideret eos recte locutos Cæsar: præfectum in iudæam totumq; regnum direxit Cuspiū Fadū. quo facto et honorem defuncto præstitit: ne Marsum ad eius regnū: qui illi fuerat inimicus eueheret. Præ oībus autē Fado præcepit Claudius: ut Cæsarienses & Sebastenos pro defuncti contumeliis coherceret. Cohortes uero Cæsariensiu & Sebastenog; quinque numero in Pōtum trāsferri iussit ut ibidem militarent: & ex neruis romanog; in syria constitutis eligerent milites qui eorū loca conplerent. Sed nequaquā tali iussione migrati sunt. Mittentes nanq; legationem ad Claudiū supplicauerunt: & in Iudæa consistere meruerunt. Vnde etiam futuris temporibus causa maximarum calamitatum Iudæis effecturi sunt: sumentes in initio semina belli sub Floro. Quamobrem tempore quo Vespasianus uicit: sicut post paululum referemus: eos ex illā regione migravit.

Incipit Liber. xx. antiquitatis Iudaicæ.

Quemadmodum Claudius post Agrippæ mortem: in Syriam misit successorem Marso Cassiū Longinum: & quia Fadus missus procurator Iudæa indignatus Iudæis qui transfluum erant positi: quia præter uoluntatem suam contra Philadelphenos arma sumpserunt: tres uiros priores ipsoꝝ comprehendens: unum occidit: duobus fugam immisit: & de Ptholomeo principe latronum ad eū deducto & occiso. CAP. I.

M Oriente itaque Agrippa rege: sicut in libro præcedēte narrauimus: Cæsar Claudius misit successorem Marso Cassium Longinum: memoria conferens hoc defuncti: a quo uiuente rogatus fuerat: ne Marsus ulterius Syriæ præsideret. Fadus inter hæc dum præfecturæ culmine in iudæam uenisset: comperit Iudæos habitantes trans fluum contra Philadelphenos habentes contentionem pro finibus uici: cuius nomen est Meas. Erantque illic armatorum plurimi congregati: qui præter uoluntatem primatum suorum sumentes arma: multos Philadelphinorum peremisse noscuntur. Hæc audiens Fadus: uehementer accensus est: eo q; non eius reseruassent iudicio qui se dicebant a Philadelphenis fuisse lesos: sed usque ad manum uenissent. Qui sumens tres priores ipsius seditionis alligari præcepit. Deinde quendam eorum Antibam nomine iussit occidi: duobus autem reliquis: Amaraco & Eleazaro: fugam immisit. Ptolomeus autem princeps latronum: & qui multa mala Idumæis & Arabis frequenter intulerat non multo post ad eum deductus: morte multatus est. Hoc itaq; modo cuncta Iudæa latronibus est purgata: Fadi prouidentia atq; sollicitudine.

Quia Fadus procurator Iudææ: & Cassius Longinus præses Syriæ præceperunt Iudæorum primoribus ut talarem tunicam: & pontificalem uestem in Antonia constituerent sub potestate Romanorum sicut & prius. CAP. II.

I S quoq; Fadus tunc cunctos uocans sacerdotes & priores Hierosolymitarum: admonuit eos. ut talarem tunicam: & sacerdotalem stolam qua solus pontifex indui solet: in Antonie castro reponerēt: ut sicut prius in Romanorum potestate iacerent. Illi uero nequaquam contradicere præsumpserunt: sed rogabant Fadum atq; longinum: nam & ipse cum multo exercitu ad Hierosolymam uenerat: metuens ne præceptis Fadi multitudo resisteret Iudæorum: & ab eis suppliciter exorabant: ut concederent legationem ad Claudiū destinari: quatenus ab eo peterent: ut sacerdotalem uestem haberent in propria potestate: & ipsi sustinerent donec Claudii responsa perciperent. Illi uero ita se hæc præstare dixerunt: si eorum filii obsides præberentur. Quibus obedientibus filiosque dantibus legati sunt missi. Cunque romam uenissent: audiens Agrippa iuuenis defuncti filius causam aduentus eorum. Erat nanque sicut prædiximus apud prædictum Claudiū: Cæsari supplicauit: ut eisdem Iudæis concederet: mittens ad Fadum sua scripta: quæ de sacerdotali ueste poscebant. Vocans itaq; Claudius legatos Iudæorū: promisit se concedere quæ petebāt iussitq; ut Agrippæ gratias dignas exoluerent: cuius præcibus hæc eis iura donaret. Quamobrem huiusmodi ad Fadum misit epistolam.

Quomodo Claudius Cæsar rogatus ab Agrippa senioris Agrippæ filio: concessit Iudæis petitiones ipsorum: & Fado rescripsit.

Claudius Cæsar Germanicus: Tribunitiæ potestatis: Quingens consul: ordinarius quater: imperator decies: Pater Patriæ: Hierosolymitarum principibus: curie populo Iudæorum: & cunctæ genti salutem. Agrippa meo carissimo: & piissimo: quæ ego conuertiui: & habeo mecum perducende ad me legatos uestros: gratias agentes: eo quod habeat gentis uestre sollicitudinem & cum summa deuotione pro sacerdotali ueste atque corona supplicante: ut sub uestra potestate consistant: quæ sunt a me postulata concedo: sicut uir fortissimus: & mihi carissimus Vitellius fecit. Huic itaque uoluntati consensit: primum quidem propter pietatem meam: uolens unumquemque exhibere suam in paterna traditione culturam deinde sciens: quia dum hæc fecero: & ipsius regis Herodis: & Aristobuli iuuenis potentium personarum: quorum circa me pietatem & circa uos studium esse cognosco: amplissimas amicitias collocabo. Scripsi uero ob hanc causam & Cuspido Fado meo procuratori. Nomina uero litteras deferentium hæc sunt. Cornelius: Leo: Tryphon: Theodionis Dorotheus: Nathelis: Ioannes: Iouis: Panis data. xiiii kal. iulii. consulibus Rufo: & Pompeio: Siluano.

Quemadmodum Herodes frater Agrippæ defuncti petiit a Claudio potestate templi & sacerdotum ordinationem: & impetrauit.

Petiit autem a Claudio Cæsare & Herodes frater Agrippæ defuncti: cui illo tempore Calcidis regnum uidebatur esse commissum potestatem templi & sacerdotum ordinationem: & omnia petiit impetrauit. Ex illo uero fuit apud omnes liberos eius hæc potestas: usque ad belli finem. Herodes itaque a pontificatu remouit Cantherum: & Ioseph Cani filium ei successorem dedit.

Quemadmodum Helena Adiabenorum regina & eius filius Iazates solennitates & ritus zelati sunt Iudæorum.

O siquidem tempore Helena Adiabenorum regina: & filius eius Iazates ad solennitates Iudæorum hæc causa proueniente migrauerunt: Monobazus Adiabenorum rex: cui cognomen erat Bozeus: sororem Helenam amore captus dedit uxorem. Quæ dum ex eo haberet in utero: contigit: ut dum ea dormiente super uentrem mulieris manum poneret per soporem: quandam subito uocem audierit: precipientem ut manum de uentre eius auferret ne infantem in ea uexaret: qui prouidente deo & principium esset & finem felicissimum possessurus. Quæ uoce turbatus: repente surgens: hæc dixit uxori: & natum filium Iazatem nuncupauit. Habebat autem ex Helena & alium seniore filium: nomine Monobazum: & alios filios ex aliis mulieribus procreatos: maximam tamen deuotionem quasi unigenito Iazati desiderabiliter impendebat. Pro qua re ille inuidiam fratrum sustinebat. Habebat & odium quando cuncti contristabantur: quia eum pater omnibus præponebat. Hoc pater aperte cognoscens: illis quidem ignouit: sciens quia non hæc agebant pro malitia: sed quomodo singuli fauorem patris desiderabant. Iazatem uero cum pro eo ualde metueret: ne odio fratrum mali aliquid sustineret: multis muneribus farnatum: in castro Pismi misit ad Abnerigum regem: commendans ei nati salutem. Abnerigius autem libenter eum excepit: & pro multa deuotione filiam suam Amacos nomine ei dedit uxorem: donauitque prouinciam ex qua perciperet multa tributa. Monobazus autem cum iam senectute grauaretur: & paucum sibi tempus uiuendi superesse uideret: uoluit aspectum filii antequam moreretur inspicere: & uocans eum delectabiliter est amplexus. Cui dedit quoque prouinciam quæ dicitur Carrarum: terra fertilis amoni: in qua etiam reliquæ sunt Arca Noe: quæ ex imbrum diluuium liberata fertur: & hæc uolentibus demonstratur. Comorabatur itaque Iazates in hac regione: & Dartabanem Parthi cum ad Iudæam destinauit. Cum enim legibus crederet Iudæorum: studebat & ipse conuerti: & credens se perfectum non esse Iudæum: nisi signum circuncisionis acciperet: erat hoc agere præparatus. Quod dum cognouisset mater eius: prohibuit: dicens ei fore periculum: quia cum esset rex multorum: acquireret inimicitias subiectorum: cum peregrinas solennitates & suæ genti extraneas adimpleret: nec pati eos super se regnare Iudæum. Et illa quæ hæc dicens: omnino prohibuit. At ille ad Anania uerba referebat. Qui matri dixit: atque interminatus est: quia nisi acquiesceret: repetere decederet. Cui mater ait: metuere se: ne causa omnibus iudicata: periculum ipse supplicii sustineret: qui quasi auctor & doctor existeret operum indecentium apud regem. Tunc ille audiens hæc: respondit: quia posset et præter circuncisionem colere diuinitatem si apud se omnino decerneret leges Iudæicas obseruare: & hoc esse firmitus: quam circuncisionem accipere: ueniamque illi datum deum: opus hoc non implenti propter necessitatem: subiectorumque formidinem. Tunc ergo rex huiusmodi sermonibus acquieuit. Post hæc autem cum nequaquam suum desiderium abiecisset: Iudæum quendam alium de Galilea uenientem Eleazarum nomine: & leges eruditum patrias: inuitauit: ut circuncisionis opus impleteret. Qui cum intrasset ad eum: & uenisset legem Moyses legentem ignorans inquit o rex Moyses iura: & per hoc deo facere uideris iniuriam. Non enim solum facere te oportet eas: sed primitus facere quæ præcepta sunt. Quamdiu sine circuncisione permanens: legibus nequaquam nosceris obedire. Sed si nondum ex hoc legisti legem: ut scias quapropter hoc geratur: uel nunc lege. Hæc audiens rex: actum differri non pertulit: sed ad aliam conuersus est domum & uocans medicum quod præcipiebatur impleuit. Tunc euocata matre: & Anania doctore: eis quod

egerat explanauit. Qui repente non mediocri timore sunt terrine causa cunctis manifestata rex periculum deiectionis incurreret: non patientibus subiectis uirum extranei dei cultorem sibimet suscepisse: ipsiq; pariter periculum sustinerent: quasi huius rei uiderentur autores. Deus autem praesens erat: qui illorum metum non perduxit ad terminam. Nam cum multa pericula & Iazates & eius filii saepius incurrissent: eum ex ingentibus liberauit angustiis: & salutis dona concessit: ostendens: quia respicientibus ad eum: & ipsi soli credentibus nequaquam fructus pietatis aufertur. Sed haec quidem postea explanabimus. Igitur Helena regis mater uidens regem pacifice gubernari: & suum filium esse beatum: & ultra cunctas gentes prouidentia diuina religiosum: desiderium habuit Hierosolymitarum conspiceret ciuitatem: atque cunctis hominibus diuulgatum dei templum suppliciter adorare: & hostias pacificas offerre. Ob quam rem filio supplicauit. Quo matri petenti prone consentiente: & multam preparationem itineris faciente: & plurimas dante pecunias: descendit in Hierosolymam: etiam filio multo eam itinere deducente. Cuius aduentus Hierosolymitis tunc profuit ualde.

De fame qua appraehendit ciuitatem Hierosolymorum: & mitigata per Helenam reginam Adiabenorum & eius filium Iazatem qui de paganismo conuersus fuerat in iudaismum: & de Artabano rege Parthorum. CAP. VI.

Am dum eorum ciuitatem illo tempore fames appraehendisset: & multi fuissent egestate consumpti: Helena regina misit quosdam suorum: alios quidem ad Alexandrinorum urbem: ut frumenta ex eius pecuniis compararent: alios Cyprum: quatenus caricas ex abundantia deferrent. Cunque uenissent haec onera deportantes: alimenta indigentibus illa diuisit. Quapropter genti nostra beneficiorum suorum maximam memoriam dereliquit. Cuius filius Iazates audiens hanc famem: multas pecunias Hierosolymitarum primatibus destinauit. Et alia quidem multa bona hi principes in nostra ciuitate gesserunt: qua postea declarabimus. Artabanus itaq; rex Parthorum sentiens sibimet satrapas inimicos: degere apud eos sibi iudicauit incautum. Quapropter ei uisum est: ut pergeret ad Iazatem regem: salutem apud eum inuenire se credens: & ita ad regnum proprium remeare. Sumptis ergo cognatorum atq; familiarium circa mille uiros: uenit ad regem Iazatem. Cunque ipse illum aperte nosset: Iazates uero Artabanum penitus ignoraret: inueniens eum in itinere constitutum & astans ei: prior secundum morem patrium adorauit. Deinde: o rex inquit: ne me despexeris tuum seruum: nec circa supplicem sis superbus: miser enim rerum mutatione factus existens ex rege priuatus: tuum posco solatium. Perspice siquidem inconstantiam fortunae: & hanc scito esse communem: & uim similem habituram. Nam si me sine uicta despexeris: erunt audaciores plurimi circa alios etiam reges. Haec ergo Artabanus cum lachrymis edicebat: capite reclinato deorsum. Iazates autem ut eius nomen audiuit: & Artabanum suppliciter sibi respexit astans: mox ex equo resiliens: habere inquit fiduciam o rex: nec te praesentia facta confundant. Velociter enim erit tibi mutanda tristitia: amicum namq; me & auxiliatorum inuenies plusquam credis: aut enim in parthorum regno te rursus: aut in meo constituam regem. Haec dicens: regem Artabanum imposuit equo: ipse uero pedibus sequebatur: honorem tribuens ei: quasi regi maiori. Respiciens igitur hoc Artabanus grauitate tulit: & per praesentem fortunam honoremq; iurauit: descensurum se: nisi ille rursus ascenderet atque praeretur. Tunc ille in equo ascendens: eumque ad regalia sua perducens: omnem ei honorem libenter exhibuit: & in confessu atque conuiuio primum recubitu ei parauit: non praesentem fortunam intendens: sed eius pristinam dignitatem eumque ratione frequenter consolatus est: quia communes sunt omnibus fortunae permutationes hominibus. Scripsitq; Parthis suades eis ut Artabanum susciperent regem pronitentes eum pristinum in se non habere memoriam: simul & iuramenta praebens. Parthis uero suscipere quidem se uelle eum non negantibus: sed non posse dicentibus habere regem: eo quod Cinnamum iam constituisent principem ne forte inter eos emergeret: agnoscens eorum Cinnamus uoluntatem: mandauit ut ueniret Artabanus: regnum proprium recepturus. Cui utiq; credens Artabanus reuersus est: occurritq; Cinnamus: & adorans eum: & regem simul appellans: auferens de suo capite: imposuit eius uertici diadema. Sic igitur Artabanus per Iazatem rursus in regno unde per proceres suos ceciderat restitutus est: nec fuit immemor beneficiorum in se gestorum: sed Iazatem magnis muneribus reditauit. Nam & tyara recta permisit ei uti: & in aureo lecto quo solis parthorum regibus licet dormire concessit deditq; ei maximam & optimam regionem regis Armeniorum: cuius terrae nomen est nisibis: in qua etiam primitus fecerunt Antiochiam ciuitatem: quam Migdoniam nuncupauerunt. His itaq; muneribus a rege parthorum Iazates honoratus est. Post paululum uero tempore Artabanus regnum Perdani filio dereliquit. Is ueniens ad Iazatem: suadebat ei: ut sibi contra Romanos pugnaturum ferret auxilium: cui tamen suadere non potuit. Iazates enim Romanorum sciens potentiam atque fortunam: putabat eum impossibilia bella tetare. Insuper dum misisset quinque filios aetate nouellos ut linguam nostrae patriae & eruditionem sub integritate condiscerent: sed & matrem: ut templum sicut praediximus adoraret: erat segnior ad bellandum. Sed & Pardanem saepius prohibuit narrans ei romanorum uirtutes: & credens eum per talia uerba terrere: quatenus a desiderio contra Romanos bellandi recederet. In his ergo Parthorum rex

indignatus: bellum aduersum Iazatem repente pronunciauit. Sed nullam in hoc utilitatem habere promeruit: deo scilicet spem eius ad nihilante: Agnoscentes enim Parthi Pardanis uoluntatem & quia contra Romanos bellum suscipere decreuisset: illum quidem extinxerunt: principatum uero Cotardi eius germano contradiderunt. Cui etiam post paululum per insidias rebus humanis ablaturo: successit frater Bologessis: qui duobus ex eodem patre germanis suis praeiuit potestatem: Pacoro quidem seniori medorum: Tiridati uero iuniori dedit armeniam. Monobazus igitur regis frater: pariter & eius cognatio: uidentes Iazatem propter pietatem quam circa deum habebat ultra omnes homines excellentem: habuerunt & ipsi desiderium: ut mores patrios relinquentes iudaicis solennitatibus obedirent. Horum nisus subiectis fuit ualde gratissimus: & in hoc proceres indignationem equidem retinebant expectantes oportunum tempus: ut in eis ulciscerentur. Quamobrem ad Abiam regem Arabiae scripserunt: multas se duros pecunias promittentes: si contra eorum regem castra moueret: simulque professi sunt circa primam congressionem eum se quoque deserere: quem uellent propter odium quod eorum cultum reliquerat poenas exoluere. Dictis ergo sacramento firmatis: festinabant ad terminum peruenire. His itaque flexus Arabiae rex: cum multo exercitu uenit ad Iazatem. Tunc in ipsa prima congressione: antequam ad manus accederent: facto signo omnes Iazatem uel uno uincti funiculo reliquerunt: & dorsum hostibus dantes effugerunt. Non tamen Iazates expauit: sed consilium prodicionis agnoscens a primatibus factum & ipse cum exercitu discessit: causamque requirens: ut agnouit constitutum ad Arabas factum: auctores quidem interfecit. Altera uero die congressus plurimos occidit: omnes autem simul in fugam uertit: ipsumque regem persequens: in quodam castro Artanum nomine circumclausit. Quo tamen forti dimicatione praeualuit captoque castro dum Abiam regem non inuenisset uiuum: quoniam se ipse peremerat: abripiens omnem praedam quae in eo uidebatur esse magna amplitudine constituta: in Adiabenorum regressus est regionem. Primo quidem conamine Adiabenorum proceres non ualentes aduersus regem: deo scilicet eos eius potestati tradente: neque tunc quiescere uoluerunt: sed scripserunt Parthorum regi Bologessi: rogantes eum: ut Iazatem occideret: & eis principem de Parthorum genere constitueret: dicentes se odio habere proprium regem: qui iura patriae destruxerat: & extranea diligebat. Haec audiens rex parthorum: eleuatus ad bellum est: & cum iustam belli non inueniret occasionem: datos ei a patre honores repetit: & resistenti bellum se inferre minatus est. His auditis: Iazates non modicoriter turbatus est: & iudicans turpitudinem sibi fore: si propter metum collatis honoribus cedere uideretur: scies insuper: quia etiam si his cederet: Parthorum rex ab eius inimicitia non cessaret: decreuit magis deo curatori omnium animae suae pericula committere: eumque maximum habere se arbitratus auxiliatorem: filios quidem & coniuges constituit in munitissimis locis: cunctaque frumenta & foenum: & pabula congregauit. Quibus gestis: hostium sustinebat aduentum. Veniente uero Parthorum rege cum exercitu sui multa uirtute pedestrium pariter & equestrium: & cum magna uelocitate faciente uallum circa flumen Medorum scilicet & Adiabenorum prouinciam terminantem: etiam Iazates castra posuit non procul ab eo habens circa se equestrium quasi .vi. milia. Quo facto: uenit ad Iazatem nuncius a Parthorum rege directus qui eorum uirtutem ediceret quomodo ab Eufrate fluuio usque ad Betrorum terminum resideret: simul & subiectos reges ei adesse dicens interminatus pariter: quia poenas Iazates exoluere: eo quod circa sum dominum esset ingratus: a cuius manibus: neque deus eum posset quem colebat eruere. Haec dicente nuncio: Iazates nosse se quidem Parthorum exercitum dixit suo abundantius potioem. Sciendum tamen: quia cunctis hominibus melior esset deus. Et huiusmodi dato responsio: ad supplicationem dei conuersus terrae se prosternebat: & cinere caput implens: cum filiis & uxoribus ieiunauit: inuocans deum atque dicens. Dominator domine: si non frustra me tuae dignitati subieci: & iuste omnium te solum & primum dominum esse cognoui: adueni auxiliator: non pro me solummodo ulturus in hostibus: sed quia etiam contra tuam uirtutem cum nefanda praesumptione locuti sunt. Et ille quidem hoc modo ingemiscens: cum lachrymis supplicabat: quem repente deus exaudiuit. Ea namque nocte Bologessus accepit epistolas: in quibus scriptum erat: quia Dacus & Isacus cum maxima manu contemnentes eius absentiam ad diripiendam Parthorum prouinciam deuenissent: Quapropter nihil agens: retrorsum denuo remeauit. Sic itaque Iazates deo prouidente Parthici regis interminationem effugit. Post paululum uero tempus: cum quinquagesimum quintum aetatis: & uicesimum quartum regni compleisset annum: relinquens filios masculos .xxiii. & filias .xxiii. uita priuatus est: successionem regni fratrem Monobazum habere praecipit: repensans ei: quia per eius absentiam post mortem patris regnum ei fideliter conseruasset. Cuius Mater Helena audita filii morte: grauiter quidem tulit: & sicut potuit mater quae piissimum filium uidebatur amisisse: uerum tamen consolata est: audiens regni successionem ad seniores suum filium fuisse perductam: ad quem etiam pergere festinabat. Cuius uenisset ad regionem Adiabenorum: non multo tempore super filium Iazatem uixit. Monobazus autem & illius ossa pariter & germani mittens in Hierosolymis: sepelire praecipit in Mausoleis: quos mater tribus procul stadiis ab Hierosolymis construxisse uidebatur. Sed quaecumque rex Monobazus in uita sua tempore gesserit postea declarabimus.

De Mago quodam qui prophetam se esse asserens plurimos Iudæos seduxit. CAP. VII.

i Gitur dum Fadus iudæā prouinciā gubernaret: quidam uir magus nomine Theodas populo multa suasisit: ut sumentes substantias suas sequerentur eū ad Iordanē fluum: semetipsum asserens esse pphetam: & pcepto fluum diuidere: ut eis facile transitū pberet. Hæc ergo dicens: seduxit quidē multos: non tamen pmissit eos Fadus ad experimētū suæ insipiētia puenire: sed repente cohortē misit equestriū sup eos: quæ inopinabiliter irruēs: multos qdē pemit: plurimos autē uiuos cœpit: ipsumq; Theodā cōmphēdētes: capitis sectione multauerunt. Hæc sūt ergo quæ iudæis contigerūt: tpe quo Fadus in eorū p̄fuit regione. Quomodo Tyberius Alexander in iudæam directus administrator: filios iudæ Galilæi populū seducentes occidit. CAP. VIII.

u Enitq; Fado successor: Tyberius alexander alexandri filius: q etiam alexandriæ fuit Alabarchis: id est princeps salis: genere diuitiisq; alexandrinoꝝ cūctos excellens sed ēt filio suo alexandro diuina cultura melior: quippe cū ille in paternis solēnitatibus non pmā sit. Horum ergo t̄pibus contigit illa maxima fames: quā ēt Helena regina multis pecuniis stamēta cōparans ex ægypto: indigētibus sicut p̄diximus est partita. Insuper autē lacobum atq; Symonem: & filios iudæ galilæi: qui populū a Romanoꝝ potestate subducere nitebantur sub Cyrino iudæ p̄side sicut p̄diximus crucifigi alexander imperauit.

Quō Tyberio alexandro Cumanus successit in iudæa: & quia defuncto Herode fratre regis agrippæ defuncti: Agrippa iuuenis eius hūit principatū: Cæsare sibi Claudio concedēte. CAP. IX.

h Eroses autem rex Calcidis remotiorem successionē hanc ananiæ Nibidei contribuit. Tyberio autem alexandro Cumanus successor aduenit. Defunctusq; est Herodes frater regis agrippæ maioris: octauo anno claudii p̄cipatus: tres filios derelinqns aristobulum: qui ei de priori fuerat uxorē progenitus: & ex Beronice fratris filia: Beronicianum: & Hyrcanum. Cuius regnum Claudius Cæsar agrippæ iuueni tradidit.

Quia aduentu Cumani p̄sidis in iudæam a Cæsare destinati: sub eo multi usq; ad .xx. milia iudæorum perierunt quarta die azymorum. CAP. X.

s Editione igitur incidente in Hierosolymitaꝝ ciuitate: dū Cumanus in iudæa pro rege gubernatione consisteret: multi iudæorum perempti sunt: sed primitus cām narrabo ppter quam talia prouenerūt. Instante festiuitate paschæ in qua mos est nobis azyma offerre: dum undiq; ad festiuitatē hanc populus conuenisset: metuēs Cumanus: ne qua p multitudinē turba aut res uel actio nasceret: iussit militibus: ut unā aciē armatoꝝ faciētes: circa pontifices tēpli consisterēt: ut si forte tale aliquid nasceret: tumultuantū inquietudinē phiberēt: hoc enim & priores p̄sides iudææ in hmōi festiuitatibus faciebant. Cūq; quarta dies eius celebrationis excessisset: quidam militū reuelās genitalia sua populo demonstrabat. Quod illi uidentes ad iram furorēq; pducti sunt: non semetipsum contumeliam passos: sed in deo impietatē gestam esse dicētes: quidam uero pcaciores: Cumanū blasphemantes: asserēbant militē ab eo sūmissum. Cumanus autē audiēs: & ipse non mediocriter puocatus est. Verūtāmē hortabat eos a seditione quiescere ne in festiuitate inquietudines excitarēt. Quibus dū suadere non posset: & illi ad blasphemias magis accēderent: iussit omnes milites arma sumētes ad antoniā conuenire. Erat enim hoc castrū sicut p̄diximus suppositū tēplo. Multitudo itaq; uidēs ibidē milites cōgregari: pterrita cœpit effugere. Et dū se milites psequi crederēt: p̄ agustos egressus piter cū timore fugiētes oppressi sunt: & multos adinuicē conterētes interemerūt. Viginti milia enī anumerati sūt q in illa turba defecerūt. Quappter erat eis p festiuitate luctus: & oēs oblitio rationū: atq; sacrificioꝝ: ad lamētatiōes lachrymasq; conuersi sunt. Has ergo passiones unius militis luxuria generauit. Nōdū uero luctus quieuerat: & aliter incidit denuo sup eos. Quidam enim qui ex illa turba fugiētes euaserunt uia publica uenientes quasi cētum stadiis procul a ciuitate: & Stephanū Cæsaris seruū iter agētem more latrocinii spoliātes omnem eius diripere substantiam. Audiens hoc Cumanus milites continuo destinauit: p̄cipiens uicinos diripi uicos: & nobiles eoꝝ uinctos ad se adduci. Igit uastatione facta: quidam militū leges Moyses in quodam uico repertiēs: easq; sumēs cūctis uidentibus rupit: & multas blasphemias atq; contumelias eis imposuit. Iudæi uero hæc audientes: & multi pariter concurrentes: in Cæsareā descenderūt. Illic enim Cumanus erat. Ad quem accesserūt dicētes: non se: sed deū ad cuius iniuriā hæc facta uidebant ultuꝝ: se autē nolle uiuere: dū leges patrias sic tractari uiderēt. Cumanus autē metuens: ne denuo tumultū populus excitaret: suadētibus amicis militū qui contumeliam faceret legibus securi percusso: occasionem secundæ seditionis abrupit.

Seditio iudæorum contra Samaritas: & quia multi iudæorum extincti sunt per Cumanum adiuantem Samaritas. CAP. XI.

p Ost hæc igitur inter Samaritas atq; Iudæos inimicitia huiusmodi causa prouenerunt. Mos erat Galilæis tempore festiuitatum ad sacram concurrere ciuitatem: & iter facere per Samariam. Dum ergo aliquando iter haberēt per uicum nomine Ginais inter Samariā & campum maximum constitutum: quidam conferentes litem: multos eoꝝ interemerunt.

Primi itaq; Galileorum audientes quæ gesta fuerant ad Cumanum uenerunt rogantes eum ut interptorum necem inquireret. At ille pecunias a Samaritis accipiens: neglexit hoc facere. Tunc Galilæi dolentes: multitudinem excitauere Iudæorum: ut arma sumerent: & suam defenderent libertatem: seruitutem amarissimam esse dicentes: & iniurias importabiles: in talibus non defendi. Primatibus autē eorum eos compescere uolentibus ac promittentibus quia faceret uindictam Cumanus: illi penitus non acquiescentes: ad manus progressi sunt: & sumētes in auxilio Eleazarum Dinei qui per multos annos latrocinia faciebat in montibus: uicos aliquos Samaritanorum incendentes: cuncta diripere. Cumanus autē hoc audiens: atq; sumens Sebaftenorum cohortem & pedestrium. iiii. ordines: & coarmans pariter Samaritas sup iudæos egressus est: factaq; congressione: multos quidē peremit: plurimos autē uiuos cœpit. Primi uero Hierosolymorū genere pariter & honore: uidētes ad quā calamitatū magnitudinē deuenissent: induiti sacco: & cinere capita sua complētes: omnino eis qui resaltauerant ut quiescerent supplicabant: ponentes ante oculos eorū subuertendam propriam regionem: & templum pariter concremandum: uxorū ac filiorū captiuitates futuras: & ideo rogabāt ut mutarent uoluntatem: & proiicientes arma quiescerent: & decætero ad propria remearent. Hæc ergo dicētes: flexere eos. Quorum alii recesserunt: latrones autē ad munitiora loca profecti sunt. Ex illo omnis iudæa latrocinii est impleta.

Quia Numidius Quadratus Syriæ p̄ses audiens hæc: & ascendens in iudæā primates iudæorū atq; Samaritanorū Romā iussit ascendere: pariter & Cumanū & Celerē: ut Claudio Cæsari deberēt ex his quæ fuerat gesta reddere rōnem: & quosdam iudæorū ipse puniuit. CAP. XII.

Amaritanorū uero primates ad Numidiū Quadratū Syriæ p̄sidem: qui illo tpe in Tyro erat adueniētes accusare iudæos: quia uicos eorum incenderint ac diriperint. Et p̄ his quidem quæ ipsi passi fuerant: non tantum se dolere dicebant: nisi quia Romanorū contempserint potestatem: ad quorum iudicium debuerāt pro sua siqua fuisset lesione concurrere. Nunc autem quasi Romanos iudices non haberēt: hæc ab eis acta dicebāt: & propterea uindictam fieri postulabant. His ergo Samaritæ querebātur: iudæi uero & seditionis & litis auctores Samaritas fuisse dicebant: & ante omnes Cumanū munerum oblatione corruptū: qui perptorum necem noluerit uindicare. Quadratus autem cum audisset distulit uindicare: dicens: tunc se sniam prolaturum: cum iudæam ueniens ueritatem subtiliter indagaret. Et illi quidē nihil agentes reuertebantur. Post paululum uero tempus Quadratus in Samariā uenit: ubi auctores seditionis audiens: & quosdam Samaritanorum ac iudæorū indisciplinatos inueniēs: crucifixit eos quos Cumanus captiuos habuerat. Et ex inde ueniens in quendam uicum nomine Liddā: non breuiorem magnitudine ciuitatis: sedens in tribunali: & secundo Samaritas audiens: a quodam Samaritico didicit: quomodo quidam primus iudæorum nomine Dortus: & aliqui cū eo iuuenum numero quatuor populo suassissent: ut a Romanorum potestate recederent. Et illos quidem Quadratus p̄cepit occidi: Anianum uero pontificem: & anianum magistrum alligans: Romam direxit: quatenus de his quæ gesta fuerant: redderet Cæsari Claudio rationem: iussitq; primatibus Samaritanorum atq; iudæorum pariter & Cumanō & Celeri millenario & uiolentiarum inhibitori: ut ad imperatorem p̄gerent pro alterutris inter se quæstionibus audiendis. Ipse uero metuēs: ne multitudo iudæorum seditionem iterum incitaret: Hierosolymas uenit: inuenitq; urbem in pace degētem: & festiuitatem patriam deo celebrantem. Confidens ergo nihil ab eis inquietudinis generari: reliquēs eos festiuitate: reuersus est antiochiam.

Quia Claudius audiens inter eos: iudæos quidem absoluit a culpa: rogatus ab agrippa rege: Cumanū uero exilio deportauit: Celerem autē millenarium & Samaritanorum primates morte multauit. CAP. XIII.

Cumanus autē & qui cum eo erant: necnon & primi Samaritanorum Romam directi: acceperunt ab imperatore constitutum diem: quo deberent rerum suarum causas exponere. Habebant enim patrocinium Cumanus & Samaritæ libertorum Cæsaris & pariter amicorum: qui scilicet p̄ualere potuerāt cōtra iudæos: nisi agrippa iuuenis cum Romæ consisteret: & primos iudæorum opprimi uideret: uxorem imperatoris agrippinā suppliciter exorasset: ut marito suaderet: quatenus decenter audiens: sua iustitia seditionum puniret auctores. Claudius autem his p̄cibus p̄structus: causam audiens: dum agnouisset malorū principes fuisse Samaritas: eos quidem qui ascenderant ad eum: iussit occidi: Cumanō autē fugam dedit. Celerem uero millenarium p̄cepit in Hierosolymam duci: & omnibus uidentibus p̄ totam urbem tractum laceratumq; dispergi.

Felix mittit p̄curator in iudæā: & quā prās adiecta sit agrippæ regi p̄ Claudiū. CAP. XIII. Itit autē & Claudiū Felicē Pallantis fratrem in iudæam p̄sidē: quæ rebus in regione iudæa p̄sideret. Cūq; decimū p̄cipatū compleisset annū: Agrippæ Philippi tetrarchiā donauit & Bethaniā: & Traconitidē simul adiecit: una cum abela quæ fuerat de tetrarchia lysaniæ. Calcidē uero ei abstulit: cui. iiii. p̄ fuerat ānis. Agrippa at sumēs donatiōes Cæsaris: Aziazo regi Amalorū uolēti se circumcidere sororē Drusillā dedit uxorē. Epifanes. n. Antiochi regis filius: eius

nuptias refutauit: nolens iudæorum solēnitates sequi: licet hoc factum se eius compromiserit patri. Mariam uero dedit Archelao Helicii filio: cui ab agrippa patre fuerat primitus despōsata. Quibus nata ē filia nomine Beronice. Nuptiæ autem inter Drusillā & Aziatum celebratæ non multo tempore interueniente huiusmodi causā solutæ sunt. Dum Felix in iudæam uenisset administrator: uidens hanc cunctas mulieres pulchritudine præcellētem: eius speciem concupiuit: & quēdam iudæum Symonem nomine amicum suum: genere cyptium magum mittēs ad eam: suadebat: ut derelicto uiro nuberet ei: promittens eam beatam fieri. Illa uero non bene faciens: & declinare uolēs inuidiam Beronice sororis propter pulchritudinem suam: transcendere paternam solēnitatē flexa est: & Felicis nuptias ē secuta. Ex quo susceptum filium uocauit agrippam. Sed quē admodum iste iuuenis cum uxore per incendium Vesuuii montis temporibus titi cæsaris deperierit: postea declarabimus. Beronice uero post Herodis mortem qui eius fuerat maritus & patruus: multo tempore uiduata: fama discurrenter: quia cum fratre coiret suasisit Polemoni regi lyciæ: ut circumciscus eam haberet uxore. Sic enim iudicabat falsas oblocutiones posse monstrari. Polemon autem flexus est: maxime propter diuitias eius. Non multo tamen post eorum nuptiæ permanserunt: sed Beronice propter nimietatem coitus ut dixerūt Polemonē dimisit. At ille solutis nuptiis: et solēnitates iudæorum pariter dereliquit. Eodem uero tempore & Maria repudiata Archelao: coniuncta est Demetrio alexandrino: iudæo genere & diuitiis ualde claro: tūc. n. & alabarches erat. Susceptūq; ex illo filium: agrippæ uocabulo nūcupauit. Sed de singulis horum subtiliter postea declarabimus.

Moris Claudius cui successit Nero q; matrē uxore & alios multos generis sui iterfecit. CA. XV.

Laudius interea Cæsar defunctus est: cum imperasset annis tribus & decem: & mēsis vii. diebus. xx. Est autem sermo quorundam: quia ab uxore agrippina fuerit ueneno peremptus cuius agrippinæ pater fuit Germanicus Cæsaris frater: uir autem eius Domitius: Enobarbus: nobilissimus romanorum. Quo moriēte: uiduata multo tēpore Claudius duxit uxore: habētē filium: qui patris nomine Domitius uocabatur. Claudius ergo propter zelum agrippinæ: Messalinam pemit uxore: ex qua filios habuerat: Britanicum & Octauiam. Erat autē ei & antonia filia senior quam prima uxore nomine Petina habuerat. Octauiam itaq; despōsauit Nerone: sic. n. eum postea uocitauit: cum Cæsar eū filium adoptasset. Agrippina autē metuēs ne Britanicus crescēs regnum a patre perciperet: & uolēs imperium suo filio præparare: de morte Claudii sicut erat sermo tractauit. Quo mortuo: repente misit principem militiæ Burrum: & cum eo tribunos libertorum ualde præpotētes: qui deducerēt per castra Neronem: & eū more principis adorarent. Nero itaque hoc modo principatu sumpto Britannicum quidem ueneno latenter occidit: matrem uero propriam interemit: hoc ei retributionis munus impendens: non solum pro matris officio: sed etiam q; ei suis machinamentis romanorum præbuerat principatum. Peremit etiam Octauiam suam uxorem: multosq; uiros insignes: quasi insidias ei fecissent. Sed de his quidem desino plura narrare: multi nanque de Nerone historias conscripserunt. Quorum quidā pro gratia beneficiorum eius neglexere ueritatem: alii uero propter odium & eius inimicitias sic impudenter mendaciis inuoluti sunt: ut aperta reprehensione sint digni. Mirandi tamen a me non sunt: qui de Nerone mentiti esse noscuntur: dum neque priorum gesta conscribentes: ueritatem uideantur historiæ custodisse: licet circa eos neque odium habuisse noscantur: eum longis post eos temporibus extiterunt. Sed de his quidem qui ueritatem hystoriæ prouidere nolunt: liceat scribere sicut uolunt. Probantur enim hoc habere grauissimum. Nos autē propositum ueritatis: perfectionem p̄sentis negocii breuiter compræhendere nitimur: & q; nobis iudæis euenerunt enunciamus non negligētēs aut calamitates: aut delicta referare studentes. Reuertar igitur ad narrationem casuum gentis nostræ. Primo itaq; imperii Nerone anno: moriente Aziato alias Amasorum rege: frater eius successit in principatu. & minoris Armeniæ p̄sulatus Aristobulo Herodis regis calcidei filio a Nerone commissus est. Sed Agrippæ donauit Cæsar partem quandam Galilææ Tyberiadis tetrarchiæ p̄cipiens: ut ei esset subiectus: deditque ei & Iulidam ciuitatem: trans fluuium constitutam & uicos circa eam positos. xiiii.

Quia Felix missus in iudæam: & inueniens prouinciam a latronibus nimis afflictam: prospexit ut illis interēptis: pacem tribueret regioni: p̄cipem uero latronum Eleazarum uinctum direxit ad Cæsarem & de morte ionathæ pontificis.

CAP. XVI.

Es itaq; iudæorum clementum semper a peiori suscipiebant. Latronum nanq; denuo & magnorum hominum turbis seducētium populum: est repleta prouincia. Quorum multos quotidie cum latronibus capiens Felix necabat: pariter & Eleazarum Dinei filium: qui latronum ordinem instituerat: per insidias cœpit uiuum. Dans enim fidem: quia nihil mali sustineret: flexit eum ad se uenire: quē uinctū Romam direxit ad Cæsarem. Habēs autē inimicitias Felix apud pontificē ionathā: eo q; esset pius: & ab eo moueretur: ut rebus iudæorum melius p̄sideret: ne querelam a plebe susciperet: cum populus petisset a Cæsare: ut ipse in iudæam dirigeretur administrator: occasionem quærebat per quam remoueret eum: qui uideretur ei sapius importunus. Graue nanq; est nocere uolētibus si crebrius arceantur. Pro hac igitur causa

Fœlix fidelissimum amicorum Ionathæ quēdam nomine Ioseph: genere Hierosolymitā: multarum pecuniarum promissione flexit: ut super Ionathā latrones induceret: qui eum uita priuarent. Ille autem sumpto consilio hoc modo per latrones necē illius appetiuit. Ascenderūt quidam eorum ad ciuitatem: quasi adoraturi deum: gladiosq; sub ueste portantes: & permixti populis: peremerunt eum. Cūq; mors eius inulta remansisset: de cætero cū omni fiducia latrones in festiuitatibus ascēdebant: & gladios absconfos habentes: quos uolebant inimicorum permixti populis perimebant: & non solum in reliqua ciuitate: sed etiam in templo quosdam interimebant. Nam & ibi sæpius cædes facere p̄sumpserunt: nihil se agere impietatis existimantes. Ob quam causam arbitror etiam deum auersatum nostram urbem & templum: uelut nequaquā suo habitaculo mundum tradidisse Romanis: & ut purgatio fieret ciuitatis: ignem & seruitium intulisse: dum uellet nos cū uxoribus atq; filiis crebris castigare calamitatibus. Opera itaq; latronum hoc implebant: scelere ciuitatem. Magis uero & seductores populos suadebant: ut eos in heremum sequerentur: dicētes se dei prouidentia signa & prodigia monstraturos. Multiq; in hac insipientia flexi supplicia ptulerūt: quoniam dum ad hoc accessissent: a Fœlice puniti sunt.

Quia ueniente Aegypto malefico: & multis Iudæorum ab eo seductis: Fœlix aggressus eos multos occidit.

CAP. XVII.

h Oc enim in tempore uenit aliquis ex Aegypto in Hierosolymam dicens se esse propheta & populari multitudini persuasit: uti cum eo ad montē qui dicitur oliuarum positum e diuerso ciuitatis procul stadiis .v. conscenderent: uelle dicens eis exiende monstrare: quia eo uideāte Hierosolymorum muri corruerēt: unde ingressum eis faciendum esse promittebat. Fœlix autē dum hæc audisset: iussit militibus ut arma sumerēt. Quo facto cum multis equestribus impetu facto ab Hierosolymis irruit sup̄ eos: quadringētos quidem eorū gladiis interemit: ducentos uero uiuos cœpit: ipse autē Aegyptius lapsus fuga dispuit. Rursus itaq; latrones populum contra Romanoꝝ p̄lia concitabant suadentes: ne eis subiacere deberēt: & sibi resistentiū uicos incendebant atq; diripiebant.

Quēadmodum Iudæos & Syros pro æquitate ciuilitatis in Cæsarea seditiose concertantes: Fœlix compefcuit.

CAP. XVIII.

i Nter hæc autem Iudæi habitores Cæsareæ: contra Syros p̄ æquitate ciuilitatis huiusmodi facere seditionē. Iudæi nāq; primos se esse dicebant eo q̄ conditor Cæsareæ rex Herodes de genere fuerit Iudæoꝝ. Syri uero de herode quidem ita esse profitebant: dicebant autem Cæsaream Stratonis turrim primitus uocitatam: & tunc nullum habitatorem ipsius ciuitatis fuisse Iudæum: Hæc audiētes p̄fecti prouiciæ: sumētesq; ex utraq; parte seditionis auctores: plagarum affecere uulneribus: & tempestatē litis eorum ad breue tempus hoc opere sedauerunt. Rursus quoq; iudæi habitantes in ciuitate: diuitiis confidentes: & propterea sp̄nentes Syros: blasphemias studebant eos ad iurgia denua prouocare. Illi uero pecuniis quidē minores: sed sapientia fortiores dum multi Cæsariensium & Sebastenoꝝ sub romanis ibidem militarent: pauco tempore & ipsi Iudæis iniurias sermonibus inferebāt. Post: alterutros se ita lapidauerūt donec ex utraq; parte uulnerati conciderent: uerūtamen uicere Iudæi. Fœlix autem cū uidisset belli modo eorū esse certamen: metuens petebat iudæos: ut a lite cessarent. Quibus non audientibus milites armatos misit: & multos quidem eorum peremit: plurimos autem uiuos cœpit: & domos quorūdam multis pecuniis refertas expilari militari irruptione permisit. Iudæorum uero modestiores & dignitate nobiliores: metuentes pro semetipsis rogauere Fœlicem: ut milites missa tuba reuocaret: eisq; detero parceret. Quod Fœlix facere eorum precibus acquieuit. Hoc itaq; tēpore: rex agrippa dedit pontificatum Hismaheli filio Siab. Exorta est enim & pontificum contētio contra sacerdotes & Hierosolymitarum primates. Vnusquisq; enim eorum cateruas procacium & seditiosorū hominum colligens: uidebatur esse princeps. Et conferentes semetipsos ad lites: alterutris derogabāt: & se lapidibus obruebant. Qui autem prohiberet non erat: sed ut in ciuitate sine præfule: audaci potestate ab omnibus talia gerebantur. Tantam siquidem impudentiā atq; p̄sumptionem pontifices obtinuerant: ut etiam seruos suos ad areas destinare p̄sumserint: qui decimas sacerdotibus competentes auferrent. Vnde fiebat: ut sacerdotes per inopiam deperirent. Sic enim inquietorum uis opp̄sa grauitate iustitiæ præualuerat.

Quomodo Portio Festo in Iudæam misso pro successione Fœlicis: contigit prouinciam sicariis commoueri.

CAP. XIX.

p Ortio siquidē Festo directo a Nerone p̄ successione Fœlicis: primi Iudæoꝝ Cæsareā habitantes: ascenderūt Romam: accusaturi Fœlicē. Qui sine dubio poterat pœnas exoluere p̄ lesione iudæoꝝ: nisi plurimū ei Nero p̄ fratris Pallantis precibus indulisset: cui tūc honorem maximū impēdebat. Interea primates Syroꝝ cæsariensium Berillo pædagogo Nero nis: qui officium super græcos habebat: per epistolas multis pecuniis suaserunt: ut a Nerone peteret: dari eis epistolā: per quā ius ciuilitatis quod cum eis habebant iudæi cōmuniter penitus nō fieri iuraret

Berillus ergo imperatorem rogauit atq; promeruit: ut huiusmodi scriberetur epistola: quæ tamē gē
ti nostræ postea ingērium malorū fuit occasio. Agnoscentes nāq; Iudæi Cæsariēses: quæ fuerant scri
pta pro Syris: tantas suscitauere seditiones: donec bella succederēt. Festo igitur in Iudæam ueniēte
contigit ut prouincia a latronibus uastaret & uici omnes incēderēt. præcipue nāq; sicarii abūda
bant utentes gladiolis magnitudine similibus persicorum ensium: cū summitatibus obuncis: & qua
les sunt romanoꝝ sicariorū: quibus etiam uocabulū sicarioꝝ latrocinantibus habuerūt. Hii nāq; latenter p
mixti in festiuitatibus populorū sicut prius diximus ad ciuitatem pro cultura diuina conuenientiū:
quos uolebant facile perimebant. Sæpius etiam cū armis ad uicos inimicoꝝ uenientes diripiebant
& cuncta pariter concremabant. Interea diuersis rebus turbata prouincia: Festus multitudinem de
stinauit equestrium atq; pedestrium: super populos q̄ decepti fuerāt a quodam magno: salutem eis
& malorū requiem promittentes: si eū sequi in desertū contenderent. Quo facto: & ipsum seductorē
& seductos: irruentes qui missi sunt occiderunt.

De porticu interiore templi: & quemadmodū eam exaltauere Iudæi: & quia Festus ob hoc indi
gnatus iussit opus destrui: sed Iudæis rogantibus: concedi sibi ob hoc legatos mittere ad Neronem
concessit miserūt nuncios: quos audiens Nero: ueniam gesti operis condonauit: & ædificium mane
re permisit: & quia moriēte in Iudæa Festo: successor uenit Albinus. CAP. XX.

Oc tempore rex Agrippa fabricatus est ædificium magnitudine ualde p̄cipuum: in pa
latio Hierosolymorum: iuxta theatrum. Quod palatiū factum ē olim a filiis Asamonei:
in loco eminenti positum. Quod etiam uolētib; ciuitatem respicere delectabilē con
serebat aspectum: unde rex inclinatus: inspiciebat ea quæ gerebantur in templo. Hæc
itaq; uidentes Hierosolymorum primates grauiter habuerūt. Non enim patrium erat:
ut ea quæ fiebant in templo: & maxime cum sacra dispensaretur: aliquis exceptis sacerdotibus aspi
ceret. Quapropter parietē excessum edificauerūt circa ædē: quæ erit in interiori sacratio ad occiden
tem uersa. Hic ergo paries non solum triclinii regalis aspectum abstulit: sed etiam occidentalis por
ticus quæ erat in exteriori templo: ubi custodias in festiuitatibus propter templum habere romani
solebant. in his igitur indignatus rex Agrippa: & præcipue Festus præfectus: præcepit eis: ut opus ædi
ficatū repente destruerent. At illi rogauerunt ut eis potestas daretur: quatenus ob hoc legatos diri
gerent ad Neronem: dicentes non se uitam habituros: si quædā pars templi destrueretur. Tūc per
mittente Festo: miserūt de suis primatibus decem: simul & Hysmaelē pontificem: & Helchiā Gazo
philacem. Nero autē audiens eos: non solum ueniam gesti operis condonauit: sed etiam ædificium
manere permisit: hoc beneficium Pompeiā coniugi religiosæ: pro Iudæis supplicanti condonans.
Qui decem quidem qui uenerant redire p̄cepit: Helchiam uero & Hysmaelē obsidum loco retinu
it. Rex igitur hæc agnoscens pontificatū dedit Ioseph filio Symonis pontificis: qui cognomen ha
bebat cadis. Porro Cæsar misit Albinum in Iudæā præfectum: mortem Festi cognoscens. Rex autē
denuo Ioseph quidem pontificatu priuauit: & Anani filio qui & ipse Ananus uocabatur eius succes
sionē dedit. Hunc etenim seniore Ananum dicunt fuisse scelicissimum: filios nāq; habuit: q̄ om
nes dei pontificatu sunt functi: dum & ipse primitus hūc honorem plurimis temporibus habuisset:
quod nulli pontificum apud nos prouenisse dinoscitur. Ananus autem iunior cum pontificatū su
scipisset: erat uehemēter asprimus & audax: secta Saduceus: qui circa iudicia sunt ultra omnes Iudæ
os ualde crudeles: sicut iam declarauimus.

Quia sub eo a nece prouincialium sicarii cessauerūt. CAP. XXI.

Vm ergo huius sectæ Ananus esset: credēs se inuenisse tempus oportunum: Festo mor
tuo & Albino itinere constituto: concilium fecit iudicum: & quosdam deducens ad
semetipsum inter quos & fratrem Iesu qui dicitur Christus: nomine Iacobū: quasi con
tra legem agentes accusans: tradidit lapidandos. Qui autem uidebantur moderatissi
mi esse ciuitatis: & circa legis integritatem habere sollicitudinem: grauiter hæc tuleres
miseruntq; latenter ad regem: rogantes eum: ut scriberet Anano: ne talia perpetraret: cum neq; pri
us recte fecisset. Quidam uero eorum etiam Albino occurrerunt: ab alexandria uenienti: eumq; do
cuerūt: quia non liceret anano præter illius uoluntatem congregare concilium. Albinus autem eo
rum sermonibus flexus: cum iracundia scripsit anano: interminatus eum pœnas exoluere. Quapro
pter & rex agrippa sublato ei pontificatu: q̄ tribus habuerat mensibus: Iesum Dannei filium in eius
loco constituit. Cunque albinus in Hierosolymitarum uenisset urbem: omni prouidentia nisus
est ut prouincia pacem haberet: & ideo sicariorum plurimos interemit. Pontifex igitur ananus per
singulos dies ad meliorem gloriam conscendebat & fauorem ciuium habebat pariter & honorem.
Erat enim locuples: & quotidie albinum atque pontificem muneribus complacabat. Habuit autem
famulos ualde laboriosos: qui cum procacibus conuersati uiris: pergentes ad areas sacerdotum de
cimas accipiebant: tum facientes: & non abstinentes a cede non dantium: sed etiam alii pontifices
similia seruorum illius peragebant: cum nullus utique prohiberet. Quapropter sacerdotes q̄ olim
ex decimis alebantur: tunc inopiæ necessitate deficiebant. Rursus igitur sicarii festiuitatis tempo
re noctu ciuitatem ingredienti: compræhenderunt uiuum scribam magistratus Eleazari filium

Anania pontificis: & alligantes eduxerunt e ciuitate. Deinde mittentes ad Ananiam: dixerunt ita se se scribam remissuros ad eum: si albino suaderet: ut decem uiros quos ex eis coeperat: & uinctos habebat absolueret. Ananias autem propter necessitatem Albino ut hæc faceret persuasit: quod opus maximorum malorum fuit initium. Latrones namque semper moliebantur ut aliquos familiarium caperent Anania: quos non aliter: nisi quosdam sicariorum reciperent: dimittebant. Cunctis numeris eorum iterum acruisset: capta fiducia rursus prouinciam affligebat. Hoc itaque tempore rex Agrippa Philippi Casaream amplius fabricatam: ad honorem Neronis Neronida appellauit: & Berythiis theatrum pecuniis multis instructum annalibus spectaculis condonauit: innumeras illic expensas efficiens. Frumenta namque populo copiosa: & oleum opulenter exhibuit: & omnem pariter ciuitatis statuarum pulchritudine: & antiquorum imaginibus exornauit: & pene omne decus regum ibi miravit. Quapropter crescebat aduersus eum odium subiectorum eo quod illorum pompam auferens: ornaret extraneam ciuitatem: Iesus autem Gamalielis filius a rege successionem pontificatus accepit: Iesu Danei honore priuato: & propterea seditio inter alterutros orta est. Facientes enim collectionem prauorum hominum: frequenter usque ad lapides blasphemias præcedentibus incideret. Ananias autem præcellerat eos: quando diuitiis suis paratos accipere pecunias redimebat. Custobarus enim & Saul maximam ei multitudinem congregabant: cum essent de genere regio: & propter Agrippæ cognationem populi fauorem haberent: uolenti scilicet iura & res infirmorum diripere præparati. Ex quo præcipue contigit nostram ciuitatem languere magis: cum utique res eius ad peiora proueretur.

Quia florus ueniens Albino successor: tantis malis Iudæos affecit: ut eos ad arma contra Romanos uenire compelleret.

CAP. XXII:

Albinus itaque cum audisset sibi successorem Gessium Florum fuisse directum: uolens aliquid Hierosolymitis præstare: producens uinctos qui erant indubitanter morte digni eos præcepit occidi. Alios autem qui ex parua quærela tenebantur in carcere: pecuniis sumptis abire præcepit: & ita gestum est: ut carcer quidem purgaretur a noxiis: sed prouincia latronibus impleteretur. Interea ex tribu Leui quicumque erant hymnorum dictores: persuaserunt regi: ut facto concilio eis concederet quatenus stola linea proxime sacerdotibus uterentur eius regnum decere dicentes: ut memoriam de nouitate introducta præciperet. Quod petentes: impetrauerunt. Rex etenim cum uoluntate eorum qui concilio præsidebant hymnicis hoc concessit: ut posita ueste prima: Linea sicut uoluerant uterentur. Omnia contraria patris legibus agebantur quibus speris non poterant poenæ non solui. Igitur cum iam tunc etiam templum uideretur esse perfectum: & ciues conspicerent: artifices ultra decem & octo milia uacantes operibus & labore indigentes: unde mercedes acciperent: quibus scilicet ex opere templi alimenta ministrabantur pecuniasque repositas propter timorem Romanorum habere non ualere: tunc habito consilio: ut cura haberetur artificum: & eis: potius liceret expendi thesauros: quando si una hora quilibet operaretur: mercedes acciperet: regi persuaserunt: ut orientalem porticum altius eleuaret. Erat autem hæc porticus in exteriori templo posita in conualle profunda quadringentorum cubitorum parietes habentes: ex lapide quadrato alboque constructos. Singulorum enim lapidum erat longitudo cubitorum uiginti: altitudo uero sex: opus Salomonis regis: qui primitus templum omne construxit. Rex autem dum ei a Claudio templi fuisset cura commissa: iudicans: quia omnis operis constructio quidem esset facilis instructio uero difficilis: & præcipue ad hanc porticum & tempore & topiosis pecuniis opus esset: hoc quidem supplicantibus fieri denegauit ciuitatem uero sterna albo lapide non prohibuit. Iesu autem filio Gamalielis pontificatum priuato dedit hunc honorem Mathiæ Theophili: sub cuius pontificatu: & bellum Romanorum contra Iudæos sumpsit initium. Necessarium inter hæc credo & historiae præsentis esse conueniens: narrare de pontificibus quomodo inchoauerunt: & quibus fungi hoc honore permissum est: & quanti fuerunt usque ad belli finem. Primum itaque omnium dicunt Aaron fratrem Moyses pontificatum sumpsisse diuinum: quo moriente successisse mox filios: & ab aliis eorum denuo liberis honorem unius distributum. Vnde legitimum est nullum posse pontificatum percipere: nisi de sanguine fuerit Aaron: ex alio namque genere neque si in regno constitutus sit: pontificatum potest adipisci. Fuerunt itaque omnes ab Aaron sicut diximus primo usque ad Finasum qui belli tempore per discordiam pontifex ordinatus est: numero. lxxxiii. Ex quibus in deserto temporibus Moyses consistente tabernaculo quod Moyses deo dicauit: usque dum ad Iudæam populus aduenisset: ubi Salomon rex edificauit templum: pontificatum habuerunt uiri numero. xlii. Primi namque donec uitam finirent morte: habebant inerumpibiliter hunc honorem postea uero etiam uiuentibus successio præbebatur. Sed hi quidem. xlii. Aaron existentes ex genere: per successionem sumebant honorem. Fuit autem hebræorum respublica primo quidem sub populi potestate: post hoc autem sub unius principatu sita: tertio uero sub regibus. Tempus ergo quo isti. xlii. habuere principatum: a die qua ægyptum patres nostri Moysæ duce reliquerunt: usque ad ædificationem templi quod Salomon rex Hierosolymorum in urbe construxit: fuit annorum. xlii. & sexcentorum. Post illos itaque. xlii. pontifices. decem & octo alii hæc

renuere potestatem: a Salomonis regis temporibus Hierosolymis sibi met succedentes: usque ad aduentum Nabuchodonosor Babyloniorum regis: qui castrametatus est aduersus urbem: templum quidem concremavit: gentem uero nostram in Babyloniam migravit: & pontificem Iosedech captiuum duxit. Tempus enim pontificatus horum quadringentorum. lxxvi. fuit annorum: mensium sex: dierumq; .xx. cum utique Iudæi sub regibus essent constituti. Post tempus autem annorum. lxx. captiuitatis gestæ per Babylonios Cyrus Persarum rex dimisit ex Babylonia Iudæos ad propriam remeare terram: atque concessit templum ædificare captiuis. His itaque remeantibus: Sison pontificatum sumpsit: & ex eius genere alii. xv. usq; ad tempus regis Antiochi: qui uocabatur Eupator hunc habuere præsulatum. Conuersabantur autem populari potestate annis quadringentis. xliii. primusq; Antiochus quam prædiximus: & princeps eius militiæ Lysias: Oniam cui erat Menelaus cognomen tum pontificatu deposuerunt: perimentes eum in Berœa & constituerunt pontificem Ioachim ex genere quidem Aaron: non autem ex ista domo. Propterea autem & Onias defuncti fratruelis & nomen referens patris: ueniens in Aegyptum Ptolomei philometoris amicus effectus & Cleopatraz eius uxoris: suasis eis: ut secundum Heliopoliticam legem deo constitueret templum: Hierosolymitano simile: & eum pontificem ordinarent. Sed de templo apud Aegyptum ædificato: sæpius declarauimus. Ioachim uero cum tribus annis habuisset pontificatum defunctus est cui nemo successit: sed per annos septem ciuitas fuit sine pontifice. Igitur Ionathas frater Iudæ Machabei ipso tempore suscepit pontificatum quem tenebat quatuor annis. Quo per insidias moriente dolo Tryphonis: sicut superius iam quodam loco narrauimus: accepit hunc honorem Symon germanus eius. Huic per dolum quoque generi in conuiuio morienti: filius successit Hyrcanus. Qui cum tenuisset pontificatum annis. xxxi. in senectute moritur cum & pontificatum tenuisset & regnum. Quo defuncto: Aristobulus eius maior filius ei successit: qui primus sibi diadema imposuit: ac post annum moritur. Cuius uxor Alexandra fratrem eius alexandrum constituit in regno. Alexander autem: cum & regnasset: & sacerdotum tenuisset annis. xxvii. uita priuatus est: alexandraz coniugi præcipiens: ut ipsa pontificem ordinaret. Quæ pontificatum quidem Hyrcano suo filio dedit: regnum uero ipsa retinens annis. ix. defuncta est. Cuius filius Hyrcanus per tempus pontificatum obtinuit. Post mortem namq; alexandraz: dimicauit aduersus eum frater eius Aristobulus: & dum uicisset: illum quidem pontificatum remouit: ipse uero & regnum tenuit: & dei pontifex fuit. Huius anno tertio regni: mense similiter tertio: ueniens Pompeius: & Hierosolymitarum ciuitatem forti dimicatione deuincens: ipsum quidem Romam cum filiis uinctum misit: Hyrcanum uero denuo in pontificatu restituit: quem gentis quidem præsidatum habere permisit: diademate uero uti prohibuit. Habuit autem Hyrcanus hanc potestatem super nouem priores alios annos quadringentos. Barzafranes autem & Pacorus Parthiæ potentes: transeuntes Eufratem: & pugnantes aduersus Hyrcanum: ipsum quidem cœperunt: Aristobuli uero filium antigonum constituere regem. Qui dum tribus annis & mensibus totidem tenuissent regnum. Sossius & Herodes obsederunt eum: captumque transmiserunt antonio. Antonius uero defunctum antiochiæ trucidauit. Herodes uero commisso regno sibi met a Romanis nequaquam constituit ex genere Asamonei pontifices: sed quibusdam ignobilibus & qui solummodo de sacerdotibus essent præter aristobulum tribuit hunc honorem. Aristobulum namque filium Hyrcani: qui a Parthis captus fuerat: pontificem constituens: sororem eius Mariannem duxit uxorem. Ob quam rem fauorem populi sibi met collocauit: propter Hyrcani memoriam. Deinde metuens: ne cuncti ad aristobulum declinarent: eum in Hierico suffocari dolo machinatus est cum naret: sicut iam declarauimus. Post hunc autem nequaquam alicui ex genere asamonei pontificatus tribuit potestatem. Similia quoque gessit in constitutione sacerdotum Archelaus Herodis filius: pariter & Romani postea super Iudæos obtinentes imperium. Sunt ergo uiri qui ab Herodis temporibus pontificatum habuerunt usque ad diem qua Titus templum & ciuitatem capiens concremavit: cuncti simul uigintinouem. Tempus autem horum: anni sunt centum & septem. Quorum quidam conuersati sunt: sub Herodis regno: & filii eius archelai. Post horum uero mortem: populi quidem potestate cuncta gerebantur: præsulatum tamen gentis pontifices obtinebant. Hæc ergo de pontificibus dicta sufficiant. Gessius itaque Florus missus a Nerone successor albino: plurimis malis Iudæos attriuit. Erat namque genere Dazonius: habuit autem uxorem nomine Cleopatram: quæ dum esset amica pompeiaz Neronis uxoris: & malignitate marito non minor: per eam uir eius infu-las huius dignitatis adeptus est. Sic autem Florus circa potestatem malignus fuit & uiolentus: ut præ magnitudine malorum eius: Albinum quasi beneficii largitorem Iudæi laudarent. Ille namque malignitatem celabat: & ne penitus depræhenderetur a turba quodammodo præuidebat. Gessius autem Florus quasi ad docendam nequitiam missus iniquitates suas in gentem nostram aperta malignitate pompabat: neque direptioni parcens: neque modum iniusti supplicii derelinquens. Erat enim inflexibilis ad miserandum: & omnibus lucris auarus qui etiam in latronum direptione communicabat. Sine timore namque multi ad hoc accedebant cum illius permissione: ut de sua salute minime cogitarent. Quod opus non erat mediocriter condolendum. Quapropter infelices

Iudæi cum non ualerent uastationes sustinere latronum: cogebantur a propriis solennitatibus recedentes cuncti diffugere: ut melius ubicunque liceret apud alienigenas habitarent. Florus igitur fuit qui nos contra Romanos bellum fecit assumere: melius iudicans citius quam paulatim: & per tempora nos perire. Initium quippe sumpsit hoc prælium secundo quidem anno amministrationis florii. xii. autem Neronis imperii. Sed ea quidem quæcunque aut facere coacti sumus: aut pati: perfecte scire poterunt qui legere uoluerint libros a me de iudaica dimicatione conscriptos. Hic igitur ponam terminum antiquitatis Historiæ: postquam etiam bellum cœpi conscribere. Continet autem hoc opus a prima hominis natiuitate traditionem usque ad decimum annum Neronis imperii. Ea siquidem quæ nobis Iudæis prouenerunt in Aegypto: & Syria: Palæstina: & quæcunque perpeffi sumus ab Assyriis & Babyloniis. uel circa nos Persæ seu Macedones egerunt: & post eos Romani: sicuti reor sunt cum integritate composita. Nisus sum autem etiam descriptione conseruare: qui per annos duo milia constituti sunt. Conscripsi etiam sine errore successiones regum: actus eorum: & conuersationes enuncians: & Monarcharum potestates enarrans: sicut ex factis libris de rebus omnibus descriptio continetur. Hoc enim in principio historiæ me facere compromisi. Dico siquidem cum fiducia: opere iam perfecto: quia nullus alter licet uoluntatem habuerit: neque Iudæus: neque alienigena potuit hoc negocium Græcis ita subtiliter explanare. Habens enim indubitanter a congenitibus meis maximam eruditionem nostræ prouinciæ etiam græcas studui litteras adipisci. Artis namque grammaticæ experimentum sumpsit: integritatem uero prolationis uerborum: possidere me paterna consuetudo prohibuit: quippe cum apud nos non recipiant eos: qui elocutionem multarum gentium didicisse noscuntur eo quod commune putem hoc officium non liberis tantummodo sed etiam uolentibus seruis. Sapientiam uero illos testantur habere tantummodo: qui leges sub integritate cognoscunt: & uirtutem sacrarum litterarum interpretari possunt. Propterea multis in hoc studio laborantibus: uix duo quidem aut tres adepti: & laborum fructu repente potiti sunt. Non erit forsitan inuidiosum etiam de genere meo: & uitæ actibus postea breuiter enarrare. In his ergo dicere ulterius de antiquitate cessabo: libris existentibus xx. habentibus uero sexaginta milia uersuum. Et si diuinitas concesserit: per discursum: commemorabo rursus & causas belli: & eorum quæ ad præsentem pertinent diem: quæ est teritiidemi quidem anni Domiciani cæsaris principatus: mihi autem a natiuitate quinquagesimi & sexti. Proposui quoque uobis conscribere nostras etiam idest Iudæorum sectas: in. iiii. libris: de deo eiusque substantia: & de legibus & cur secundum eas aliud facere permittimur: aliud prohibemur.

De antiquitatibus Iudæorum. Finis.

Josephi Mathathie filii Hebræi genere sacerdotis ex Hierosolymis
de Antiquitate Iudæorum contra Appionem Grammaticum
Alexandrinum. CAP. I.

Sufficienter ut arbitror & per libros antiquitatum opulentissime uirorum Ephrodite legentibus eos aperui de nostro genere Iudæorum: quia & uetustissimum est & primam conscientiam propriam habuit: quinque milia enim annorum numerum historiam continentem ex nostris sacris libris græco sermone conscripsi. Quoniam uero multos uideo respicientes blasphemiam quorundam insane prolata: & ea quæ a me de antiquitate conscripta sunt non credentes: putantes mendacium nostrum sit genus: eo quod nulla memoria apud Græcorum nobiles Historiographos digni sunt habiti nostri maiores. Pro omnibus his arbitratus sum oportere me breuiter hæc dicta conscribere: & derogantium quidem uasorum spontaneumque increpare mendacium: aliorum uero ignorantiam pariter emendare: uniuersosque de nostra antiquitate qui scilicet ueritatem amplectuntur edocere. Ut autem in meis dictis testibus eis: qui de omni antiquitate apud Græcos fidedigni sunt iudicandi: eos autem qui blasphemie de nobis atque fallaciter conscribere aliqua per semetipsos conuicta indubitanter ostendam. Conabor etiam causas exponere propter quas non multi in Græcis historiis gentis nostræ fecere memoriam: necnon & eos quidem nobis nequaquam scribere uoluerunt nescientibus aut nescire simulantibus indicabo. Primitus itaque satis admitto eos qui existimant oportere de rebus antiquis Græcis tantummodo fidem habere & ab eis consulendam esse ueritatis integritatem. Nobis autem & aliis hominibus non esse credendum. Sed ego omnia in his contraria uideo contigisse. Quapropter decet non uarias opiniones inspicere: sed ex ipsis rebus iustitiam ponderare. Omnia siquidem Græcorum noua & heri: ut ita dicam: nuper facta cognoui. Et hæc fabricas ciuitatum & adinventiones artium conscriptionesque legum cunctarumque rerum iunior apud eos est historiæ diligentia conscribenda. Apud Aegyptios autem atque